

ЦІЛІ, ЗАДАННЯ, ПРИНЦИПИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ

Експертна група

«ТТ»

Спочатку давайте визначимо, що ж таке бюджетна політика!

*Бюджетна політика
представляє собою
сукупність економічних
і адміністративних
заходів, що застосовує
держава з метою
стабілізації та
підвищення
ефективності
національної економіки,
використовуючи,
головним чином,
бюджетні та податкові
механізми.*

Основними напрямками бюджетної політики держави на сучасному етапі є:

- • створення соціально-орієнтованої ринкової економіки;
- • стабілізація економічного середовища як передумови розвитку бізнесу;
- • досягнення довготривалого економічного зростання;
- • підвищення життєвого рівня населення.

Бюджетна політика України

Функціонування бюджетної системи і здійснення бюджетних відносин в Україні відбувається на основі законодавчих та нормативно-правових актів, визначених ст. 4 Бюджетного кодексу України. До них належить:

- 1. Конституція України.
- 2. Бюджетний кодекс України.
- 3. Закон про державний бюджет України.
- 4. Інші закони, що регулюють бюджетні правовідносини.
- 5. Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України.
- 6. Нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади.
- 7. Рішення органів місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування.

При здійсненні бюджетних відносин положення нормативно-правових актів застосовуються лише в тій частині, в якій вони не су перечать Конституції України, Бюджетному кодексу та Закону «Про Державний бюджет України».

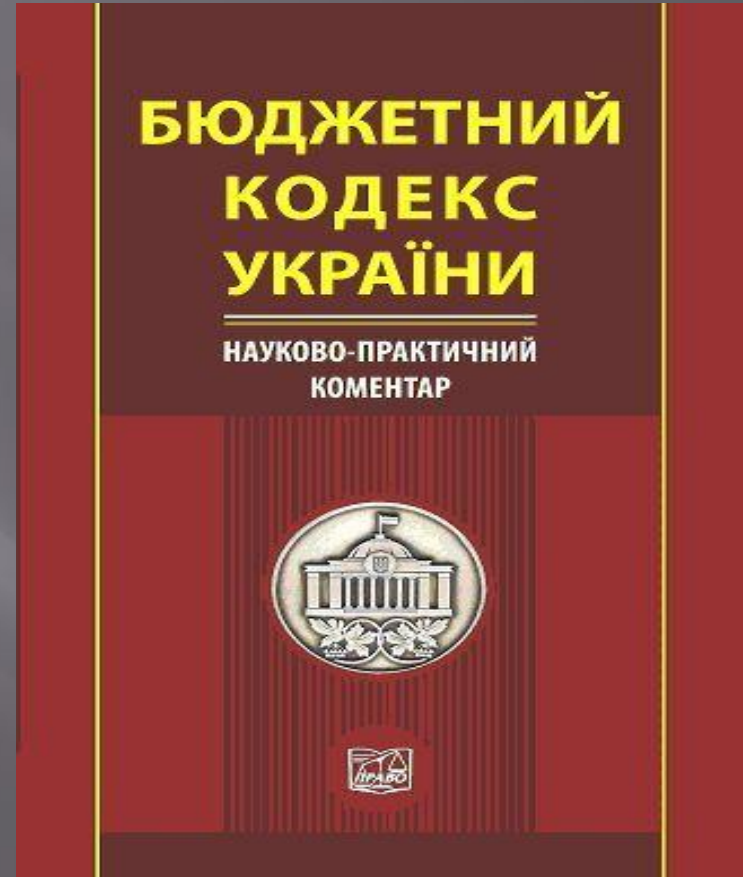
В Україні бюджетна політика економічного зростання є основою розвитку держави, зростання добробуту населення, утвердження нових соціальних стандартів. Бюджетна політика завжди була важливим знаряддям впливу на розвиток економіки і соціальної сфери. З її допомогою держава, розподіляючи і перерозподіляючи валовий внутрішній продукт, здійснює вплив на формування структури виробництва, результати господарювання, проведення соціальних перетворень. В умовах трансформаційної економіки роль бюджетної політики економічного зростання значно підвищується, вона стає основним інструментом реформування соціально-економічних п

Об'єктивними особливостями проведення бюджетної політики в Україні є: незначні (за обсягами) суми бюджетних коштів та їх хронічний дефіцит; нераціональна структура витрат і неефективне використання бюджетних коштів; надмірна централізація фінансових ресурсів, що не стимулює місцеві органи влади та місцевого самоврядування до максимальної мобілізації власних ресурсів регіонів .

*Згідно до
статті 7
Бюджетного
кодексу України
,бюджетна
політика
України
ґрунтується на
таких
принципах:*

1) принцип єдності бюджетної системи України - єдність бюджетної системи України забезпечується єдиною правовою базою, єдиною грошовою системою, єдиним регулюванням бюджетних відносин, єдиною бюджетною класифікацією, єдністю порядку виконання бюджетів та ведення бухгалтерського обліку і звітності;

2) принцип збалансованості - повноваження на здійснення витрат бюджету повинні відповідати обсягу надходжень до бюджету на відповідний бюджетний період;

РБК

5) принцип самоцінності - державний бюджет України та місцеві бюджети є самоцінними. Держава коштами державного бюджету не несе відповідальності за бюджетні зобов'язання органів місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування коштами відповідних бюджетів не несуть відповідальності за бюджетні зобов'язання одне одного, а також за бюджетні зобов'язання держави. Самоцінність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів, правом відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування на визначення напрямів використання коштів відповідно до законодавства України, правом Верховної Ради відповідних рад самоцінно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні бюджети;

4) принцип повноти - до складу бюджетів підлягають включенню всі надходження до бюджетів та витрати бюджетів, що здійснюються відповідно до нормативно-правових актів органів державної влади, органів місцевого самоврядування;

5) принцип обґрунтованості - бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку держави та розрахунках надходжень до бюджету і витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил;

6) принцип ефективності та результативності - при складанні та виконанні бюджетів усі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення запланованих цілей при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

7) принцип субсидіарності - розподіл видів видатків між державним бюджетом та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами повинен ґрунтуватися на максимально можливому наближенні надання суспільних послуг до їх безпосереднього споживача;

8) принцип цільового використання бюджетних коштів - бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями;

9) принцип справедливості і неупередженості - бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами;

10) принцип публічності та прозорості передбачає інформування громадськості щодо питань складання, затвердження та виконання державного бюджету та місцевих бюджетів, а також рішень щодо звітів про виконання бюджетів всіх рівнів, які приймаються відповідно Верховною Радою України.

11) принцип відповідальності учасників бюджетного процесу - кожен учасник бюджетного процесу несе відповідальність за свої дії або бездіяльність на кожній стадії бюджетного процесу.

Згідно до статті 15 Бюджетного кодексу України, Джерелами фінансування бюджету є:

1. Джерелами формування загального фонду Державного бюджету України у частині фінансування є:

1) надходження в результаті здійснення державних внутрішніх та державних зовнішніх запозичень, крім тих, що визначені пунктом 1 частини другої цієї статті;

2) кошти, одержані і від приватизації державного майна;

3) вільний залишок бюджетних коштів із дотриманням умов, визначених цим Кодексом

2. Джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України у частині фінансування є:

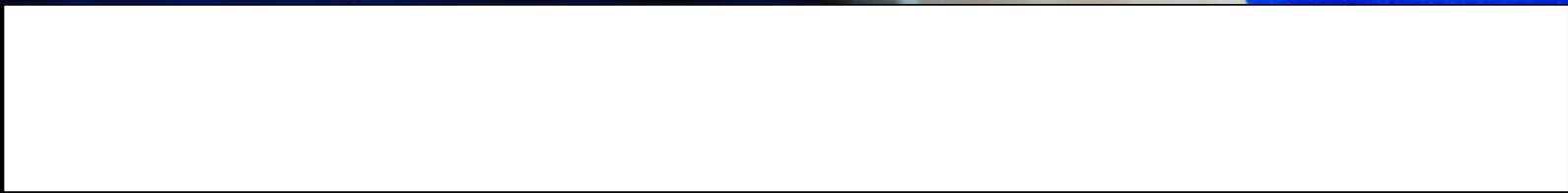
1) позики, що залучаються державою від міжнародних та іноземних організацій з метою їх подальшого рекредитування або надання трансфертів для впровадження проектів розвитку;

2) інші кошти, визначені законом про Державний бюджет України.

3. Емісійні кошти Національного банку України не можуть бути джерелом фінансування дефіциту Державного бюджету України.

У Конституції України (Стаття 95) встановлено, що держава прагне до збалансованості бюджету України. Видатки держави на загальносуспільні потреби, їх розмір і цільове спрямування цих видатків, визначаються виключно законом про Державний бюджет України.

Потреба в гармонізації бюджетних систем європейських країн і розробки єдиних механізмів реалізації бюджетної політики була зумовлена підписанням у 1992 р. Маастрихтського договору, яким передбачались певні кількісні обмеження щодо показників державних бюджетів країн і виступали критеріями можливості входження до ЄС. Так, рівень дефіциту державного бюджету не повинен перевищувати 3% ВВП, а загальний державний борг – 60%.

Основним нормативно-правовим документом, що регулює процес реалізації бюджетної політики в країнах ЄС, є Регламент Ради щодо фінансового регламенту (далі – Регламент Ради), який застосовується до Європейської спільноти, прийнятий 25 червня 2002 р. З урахуванням його положень, починаючи з 2003 р., весь бюджетний процес на рівні країн ЄС здійснюється за єдиною методологією розробки, ухвалення й виконання бюджетів, яка передбачає використання середньострокового бюджетного планування. Такий підхід надає можливість бюджетного фінансування цільових програм, реалізація яких виходить за межі фінансового року, а також дозволяє планувати витрати в розрізі окремих інституцій ЄС та стратегічних і

Принципи бюджетної політики
ЄС:

Принцип	Сутність	Стаття регламенту
Єдності та бюджетної точності (principles of unity and of budget accuracy)	Витратна частини є невід'ємною складовою бюджету та відображається разом з дохідною в одному документі; витрати, що перевищують бюджетні обсяги або не включені до бюджетного документу, не допускаються	5
Щорічності (principle of annuality)	Бюджетні витрати санкціонуються лише на один фінансовий рік, який триває з 1 січня по 31 грудня	6 – 9

Рівноваги (principle of equilibrium)	Збалансованість бюджетних доходів і платіжних асигнувань, оскільки, відповідно до чинних нормативних положень, європейські спільноти не можуть брати позики для погашення своїх витрат	14
Розрахункової одиниці (principle of unit of account)	Використання єдиної валюти ЄС – євро для виконання всіх бюджетних розрахунків і ведення бухгалтерської звітності	15-16
Універсальності (principle of universality)	Погашення всіх бюджетних витрат відбувається в цілому за рахунок бюджетних доходів; неприпустиме коригування витрат відповідно до доходів і навпаки; неприпустима прив'язка конкретних статей витрат до конкретних статей доходів їх відшкодування	17
Специфікації (principle of specification)	Кожне асигнування приписується до конкретної цілі й на конкретний захід	21 – 23

<p>Раціонального фінансового менеджменту (principle of sound financial management)</p>	<p>Поєднує три основні принципи фіскальної культури: 1) економія (economy) – фінансові ресурси, які використовуються державними інституціями для виконання своїх функцій, повинні надходити вчасно, у потрібних обсягах, необхідної якості та за найнижчою ціною; 2) ефективність (efficiency) – пошук найкращого співвідношення між очікуваним результатом і обсягом виділених державних асигнувань; 3) дієвість (effectiveness) – оцінка доцільності державних витрат передбачає встановлення чітких кількісних та якісних індикаторів, що підтверджують рівень досягнення цілей фінансування</p>	<p>27</p>
<p>Прозорості (principle of transparency)</p>	<p>Має забезпечувати прозорість процедур формування й виконання бюджету, а також</p>	<p>28</p>

Незважаючи на неприпустимість прив'язки конкретних статей витрат до конкретних джерел їх фінансування, бюджетний механізм ЄС передбачає застосування цільових асигнувань (**assigned revenue**), перелік яких чітко регламентований (ст. 18 Регламенту Ради) та містить такі види доходів, що пов'язані з певним напрямом їх використання:

фінансові внески держав-членів на певні науководослідні програми, що започатковані відповідно до регламентів Ради ЄС на виконання рішення Ради щодо системи власних ресурсів спільнот;

фінансові внески держав-членів та інших донорських країн чи міжнародних організацій на певні проекти зовнішньої допомоги, які фінансуються Спільнотою й адмініструються Комісією;

відсотки за депозитами та штрафи відповідно до Регламенту щодо надмірного дефіциту;

доходи, які заповідаються на спеціальні цілі, наприклад, доходи фундацій, дотації, подарунки й пожертви, включаючи відповідні доходи інституцій Спільноти тощо.

Основними завданнями та цілями бюджетної політики на сучасному етапі є;

ЄС

- забезпечення високих темпів економічного зростання;
- вирівнювання рівнів соціального й культурного розвитку різних регіонів;
- підтримка валютної стабільності;
- стимулювання розробки та впровадження нових технологій.

Україна

- 1) сприяння процесу збалансованої макроекономічної стабілізації, подоланню інфляційних процесів і структурній перебудові;
- 2) здійснення податкової політики у напрямі стіпприємницької діяльності вітчизняних виробників товарів і послуг усіх форм власності та зменшення податкового тиску на них;
- 3) здійснення структурних реформ за критерієм економічного зростання і підвищення рівня економіки України;
- 4) формування взаємовідносин у бюджетній системі в напрямі забезпечення самостійності місцевих бюджетів;
- 5) оптимізація рівня бюджетного дефіциту, державного боргу та пошук джерел їх реалістичного фінансування;
- 6) пошук додаткових джерел доходів бюджету.

Україна веде активну активну політику, направлену на удосконалення принципу «прозорості», та доведення його до європейського рівня. Тож 11 лютого минув рівно рік з моменту прийняття абсолютно революційного для України закону «Про відкритість використання публічних коштів». Закону, завдяки якому відтепер кожен громадянин нашої держави може прослідкувати куди витрачають гроші, які він сплатив у вигляді податків до державного

Закон розроблявся і адвокувався експертами Центру політичних студій та аналітики. На стадії реалізації та імплементації закону до них приєдналася нова команда Міністерства фінансів України. Головним втіленням Закону став новостворений і запусканий у вересні 2015 року сайт "E-data: офіційний портал публічних фінансів України". На ньому публікуються абсолютно усі витрати, які проводяться з використанням бюджетних коштів. Міністерства, обласні та районні адміністрації, державні та комунальні підприємства та інші

Інформація про використання коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів, що підлягає оприлюдненню

Розпорядник бюджетних коштів / головний розпорядник бюджетних коштів відповідальні за публікацію інформації про:

найменування, місцезнаходження, прізвище, ім'я та по батькові керівника та ідентифікаційний код юридичної особи

обсяги бюджетних призначень та/або бюджетних асигнувань

обсяги проведених видатків бюджету та наданих кредитів

інформація про укладені договори

предмет договору

виконавець

вартість договору

ціна за одиницю

кількість закупленого товару/послуг

обсяг платежів

строк дії договору

чи проведені закупівлі або обґрунтування їх відсутності

інформація про стан виконання договорів (з додатками)

предмет договору

виконавець

вартість договору

ціна за одиницю

чи проведені закупівлі або обґрунтування їх відсутності

обсяг платежів

наявність або відсутність претензій

акти виконання договору

кількість службових відряджень і загальний обсяг витрат на службові відрядження

Інформація оприлюднюється щоквартально, не пізніше як за 35 днів після закінчення звітного кварталу

Особи несуть відповідальність за такі порушення:

неоприлюднення інформації відповідно до цього Закону

оприлюднення недостовірної, неточної або неповної інформ.

несвоєчасне оприлюднення інформації

Але за останніми даними Мінфіну свій електронний кабінет зареєструвало всього 30% від загальної кількості розпорядників в Україні. Активно користуються кабінетами лише 81% із зареєстрованих. Найбільший відсоток реєстрацій у Тернопільській області. Там зареєстровано більше половини загальної кількості розпорядників – 52%. У всіх інших областях цей показник не долає 50-відсотковий бар'єр. Найменша кількість реєстрантів у Донецькій, Закарпатській, Сумській та Луганській областях – менше 20% у кожній з них.

INDICATORS:
Кількість
Зареєстрованих
кабінетів

Реґіон	Всього у реєстрі	Зареєстровано	%
Тернопільська обл	2 568	1 343	52%
Львівська обл	4 212	1 872	44%
Дніпропетровська обл	4 162	1 732	42%
Харківська обл	3 442	1 406	41%
Одеська обл	3 388	1 341	40%
Чернігівська обл	2 449	967	39%
Миколаївська обл	2 002	776	39%
Полтавська обл	3 107	1 170	38%
Чернівецька обл	1 744	631	36%
Запорізька обл	2 745	963	35%
Кіровоградська обл	2 239	770	34%
Хмельницька обл	2 980	853	29%
Рівненська обл	2 720	729	27%
Херсонська обл	2 193	584	27%
Волинська обл	2 267	586	26%
Київська обл	3 345	845	25%
м.Київ	3 024	758	25%
Вінницька обл	3 694	871	24%
Черкаська обл	2 640	604	23%
Житомирська обл	3 473	778	22%
Івано-Франківська обл	2 955	659	22%
Донецька обл	4 880	935	19%
Закарпатська обл	2 543	461	18%
Сумська обл	2 354	404	17%
Луганська обл	3 111	522	17%
АР Крим	3 048	404	13%
ДКСУ	114	6	5%
Общий итог	77 399	22 970	30%

Міжнародні стандарти Бюджетної політики

Десять основних принципів обміну інформацією, які поширюються міністерствами фінансів «Великої сімки»;

Основні принципи ефективного банківського нагляду, що визначені Базельським комітетом;

Основні принципи страхування, що зазначені Міжнародною асоціацією органів страхового нагляду;

Угода Організації економічного співробітництва та розвитку про обмін інформацією з питань оподаткування;

Заява «Великої двадцятки» про прозорість інформації та обмін інформацією для цілей оподаткування;

Цілі та принципи регулювання обігу цінних паперів, окреслені Міжнародною організацією комісій з цінних паперів;

Сорок рекомендацій і Дев'ять спеціальних рекомендацій стосовно боротьби з фінансуванням тероризму FATF.

По-перше, однією з помітних тенденцій сьогодення є контроль з боку міжнародних організацій за національними процесами забезпечення прозорості всієї фінансової системи. Більшість із них у своїх програмних документах, рішеннях, комюніке занотовують принцип підконтрольності та підзвітності фінансових операцій, передусім у бюджетній сфері, який доволі наполегливо рекомендується для дотримання всіма національними урядами. Також контроль за відкритістю бюджетних процесів знаходить відображення в Індексі відкритості бюджету, який розраховується за даними 100 країн. Він визначає, чи надає уряд суспільству доступ до восьми основних бюджетних документів і чи є ці документи зрозумілими, своєчасними та корисними. Йдеться про бюджетну декларацію, проект бюджету, бюджет, бюджет для громадян, кварталні звіти про виконання бюджету, піврічний звіт,

По-друге, прозорість бюджету має гарантуватися не лише доступом громадськості до інформації з питань розробки та реалізації бюджетної політики, а й широким набором різних інструментів, механізмів і заходів щодо кваліфікованої участі зацікавлених осіб у виробленні рішень стосовно регулювання фінансово-бюджетних операцій на різних рівнях державного управління. Зокрема, звернімося до досвіду Польщі щодо створення системи е-врядування в рамках програми впровадження електронного уряду Європейського Союзу, що докорінно змінило саму технологію доступу й участі громадськості у процесах державотворення. Як інструмент була сформована спеціалізована онлайн-система, що гарантувала відкритість державних реєстрів, вирішувала проблеми із

Висновки:

З метою поступової та гармонійної євроінтеграції України, варто врегулювати проведення бюджетної політики та менеджменту. Виділяємо основні напрями: – узгодження реформ на економічне зростання економіки, підтримки перспективних галузей, їх модернізації, підвищення рівня життя населення з бюджетною політикою та її цілями; – функціонування середньострокового планування для збалансування бюджетних коштів; – розроблення заходів боротьби з нецільовим використанням державних коштів і вдосконалення системи прозорих державних закупівель; – врегулювання структури видатків, узгодження з показниками дефіциту та державного боргу; – забезпечення прозорого бюджетного процесу.

Список використаної літератури:

1. Конституція України. Затверджена ВРУ 28.06.96
2. Закон України "Про бюджетну систему України
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс].
4. Бюджетна система : підручник В.М. Федосов, С.І.Юрій, 2012
5. МАКОГОН Валентина, к. е. н., ст. наук. співробітник Науково- дослідного фінансового інституту КНТЕУ «БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА У КРАЇНАХ ЄС» ,2013
6. «Порівняльна характеристика принципів реалізації бюджетної політики країн ЄС та України в частині формування державних видатків» Дехтяр Н. А., Боярко І. М., Дейнека О. В., 2014
7. Бояр А. О. «Принципи функціонування бюджетної системи Європейського Союзу» 2009.
8. Лопушняк Г.» Бюджетні видатки як інструмент державного регулювання соціально-економічного розвитку України» – [Електронний ресурс]., 2015
- 9.«Сучасні тенденції розвитку та гармонізації податкових систем країн ЄС. Вектори для України.» В. В. Юрченко,2013
10. В.М.Опарін,В.І.Малько, С. Я. Кондратюк, Г. Б. Коломієць «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА» - підручник.

Дякуємо за увагу!!!

